

BAKİ ŞƏHƏRİNİN MƏKTƏB KİTABXANALARINDA KİTABXANA- İNFÖRMASIYA RESURSLARININ YERLƏŞMƏSİVƏ KADR TƏMİNATININ MÜASİR VƏZİYYƏTİ

İradə Bayramova

*Bibliografyaşünaslıq kafedrasının müəllimi,
tarix üzrə fəlsəfə doktoru*

Современное состояние размещения библиотечно-информационных ресурсов и кадровое обеспечение школьных библиотек в города Баку

Резюме: В статье на основе анализа и обобщения официальных статистических материалов исследовано современное состояние, темпы и пропорции размещения библиотечно-информационных ресурсов, а также кадровое обеспечение в школьных библиотек в города Баку.

Contemporary conditions of the settle of library-information resources and present situation of it staff provision in the school libraries of the Baku city

Abstract: On the basis of analyze and summarize of the official statistical materials researched the contemporary conditions tempo and proportions of the settle of the library-information resources, also provision by the staff in the school libraries of the Baku city.

Açar sözlər: Kitabxana-informasiya təminatı; informasiya resursları; kitabxana fondu; metodik mərkəz.

Ключевые слова: Библиотечно-информационное обеспечение; информационные ресурсы; библиотечный фонд; методический центр.

Keywords: Library-information provision; information resources; the library fond; methodical center.

Giriş

Azərbaycan Respublikası yenidən öz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ölkədə kitabxana işinin və bibliografik fəaliyyətin inkişafına, gənc nəslin təlim-tərbiyəsində mühüm rol oynayan milli və mənəvi dəyərlərimizin işıqlandırılmasına, beynəlxalq standartlara cavab verə biləcək yeni informasiya texnologiyalarından hərtərəfli istifadə olunmasına çox böyük önəm verilməyə başlandı və bütövlükdə kitabxana-informasiya sahəsinin hüquqi bazası formalaşdı.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1999-cu il 14 mart tarixli sərəncamı ilə “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu qəbul olundu. Bu Qanunda kitabxanaların “Elm, informasiya, mədəniyyət, təhsil və tərbiyə müəssisəsi kimi çap əsərlərini və digər informasiya daşıyıcılarını toplayıb mühafizə edən, onların sistemli ictimai istifadəsini təşkil edən, cəmiyyətin intellektual və mədəni potensialının inkişafına xidmət göstərən sosial institut” olması göstərilmişdir. (2)

Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin son illərdəki inkişafı, bu sahəyə göstərilən dövlət qayğısının təzahürüdür. Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan ümumtəhsil məktəb kitabxanalarının inkişaf etdirilməsi ölkə rəhbərliyinin daim diqqət mərkəzində olmuşdur. Gənc nəslin dünyagörüşünün formalaşmasında, onlara milli-əxlaqi dəyərlərimizin aşılmasında, şagirdlərin intellektual elmi potensiallarının yüksəldilməsində, vətənə, torpağa, ailə dəyərlərinə hörmət aşılmasında kitabxanaların müstəsna rolunu danmaq olmaz. Bu vəzifələrin həyata keçirilməsi işində kitabxanalarla bərabər, pedaqoji kollektivlərin, valideynlərin də rolu böyükdür. Kitabxanalar cəmiyyətdən təcrid olunmuş halda fəaliyyət göstərmirlər. Əksinə, cəmiyyət üzvlərinin təlim-tərbiyəsində birbaşa iştirak edirlər.

“Təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu”nda da deyildiyi kimi:

“Azərbaycan Respublikasında təhsil dünyəvi və fasiləsiz xarakter daşımaqla, vətəndaşın, cəmiyyətin və dövlətin maraqlarını əks etdirən strateji əhəmiyyətli prioritet fəaliyyət sahəsidir”. (7)

Respublikamızın məktəb tarixinə nəzər saldıqda aydın olur ki, elə bir məktəb yoxdur ki, onun kitabxanası olmasın. Kitabsız təhsil olmadığı kimi, kitabxanasız da məktəb yoxdur.

Məktəb kitabxanalarının məzmununda, şagirdlərə xidmət işinin forma və üsullarında, uşaqların mütaliəsinə rəhbərlik işinin təşkilində, məktəb proqramlarının mənimsənilməsində, oxucuların bir vətəndaş, vətənpərvər kimi tərbiyə edilməsində böyük dəyişikliklərin baş verməsi onların pedaqoji ictimaiyyətin böyük qayğısı ilə əhatə edilməsinə gətirib çıxarmışdır. Kitabxanalar məktəbin bir nömrəli laboratoriyasına çevrilmişdir (4.s.126-131).

Ayrı-ayrı iqtisadi regionlarda və Bakı şəhərində kitabxana-informasiya resurslarından səmərəli istifadənin təşkilində “Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı”nın imzalanması mühüm rol oynadı. (1)

Əsas hissə. Dövlət Proqramının qarşıya qoyduğu tələblərə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən 2009-cu ilin sentyabr ayının 1-dən 10-a qədər Respublika ərazisindəki kitabxanalarda monitorinq keçirildi.

Monitorinqin nəticələrinə əsasən, kütləvi, uşaq, gənclər, elmi, elmi-köməkçi, digər ixtisaslaşdırılmış, həmçinin müəssisələrin nəzdində olan 8507 kitabxananın 50,7 faizi Təhsil Nazirliyinin (48,0 faizi ümumtəhsil, 2,7 faizi ilk peşə-ixtisas, orta ixtisas və ali təhsil müəssisələrində) fəaliyyət göstərir. Təhsil Nazirliyi sistemində 72 elmi, 57 ali məktəb, 60 orta ixtisas təhsil müəssisəsi, 107 ilk peşə-ixtisas təhsil müəssisəsi və 4081 ümumtəhsil məktəb kitabxanaları tələbatçıların informasiya xidmətini həyata keçirir. Ümumtəhsil məktəb kitabxanalarının 1174-ü (28,8 faizi) şəhər yerlərində, 2907-i (71,3 faizi) kənd yaşayış məntəqələrində fəaliyyət göstərir. Kitabxana fondunun

34,6 faizi ümumtəhsil məktəblərinin kitabxanalarındadır. Fondun 69,8 faizi şəhər, 30,2 faizi isə kənd yerlərindəki məktəb kitabxanalarda yerləşir (3.s.3-9).

Monitorinqin nəticələrinə əsasən məlum olur ki, ümumiyyətlə, Bakı şəhərində cəmi 717 (8,4 faiz) kitabxana var. Bu kitabxanaların cəmi 88-i (12,3 faizi) Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, 507-i (70,7 faizi) Təhsil Nazirliyinin tabeliyindədir. Bakı şəhərində cəmi 354-ü (49,4 faiz) ümumtəhsil məktəb kitabxanası var. Bu kitabxanalar Bakının rayonları üzrə belə yerləşir:

1. Binəqədi rayonu üzrə - 32(48,2 %);
2. Xəzər rayonu üzrə - 44(55,7 %);
3. Xətai rayonu üzrə - 38(66,6 %);
4. Qaradağ rayonu üzrə - 26(60,5%);
5. Nərimanov rayonu üzrə - 36,2 %;
6. Nəsimi rayonu üzrə - 31(49,3%);
7. Nizami rayonu üzrə - 28(57,2 %);
8. Sabunçu rayonu üzrə - 50(60,3%);
9. Səbail rayonu üzrə -17(28,2%);
10. Suraxanı rayonu üzrə -35(76,2 %);
11. Yasamal rayonu üzrə -27(27,2 %) (3.s.26-27)

Kitabxanalar cəmiyyət üzvlərinin mədəniyyətinin, əxlaqının, mənəviyyatının formalaşmasına xidmət etmiş və onların intellektual-mənəvi potensialının inkişafında mühüm rol oynamışlar. Məhz buna görədir ki, kitabxanaları bütün təhsil müəssisələrinin bir sayılı laboratoriyası hesab edirlər.

(6)

Bu gün təhsil kitabxanaları şagirdlərin və müəllimlərin şəxsi təhsil bazası kimi qiymətləndirilir. Bu kitabxanalar rəsmi təhsilə xidmət etməklə yanaşı, şəxsi təhsilin və fasiləsiz təhsilin vasitəsi kimi də çıxış edirlər.

Ümumtəhsil məktəb kitabxanalarına metodik rəhbərlik Respublika Elmi Pedaqoji Kitabxanası (REPK) tərəfindən həyata keçirilir. 1982-ci ildə yaradılmış REPK respublikada ümumtəhsil məktəb kitabxanalarının fəaliyyətini əlaqələndirməklə, həm də respublika əhəmiyyətli elmi sahəvi kitabxanadır.

2008-ci ildə REPK Bakı şəhərinin 11 rayonunun məktəb kitabxanalarında monitorinq keçirmişdir. Yekun nəticələrinə əsasən, ümumtəhsil məktəblərinin kitabxanaları və kitabxanaçıları haqqında statistik məlumat verilir.

Monitorinqin nəticələrinə əsasən aydın olur ki, Bakı şəhərinin ümumtəhsil məktəb kitabxanalarının sayı 322, fondunun həcmi 6307302 nüsxə, oxucularının sayı 176407 nəfərdir.

Kitabxanaların əsas atributlarından biri kitabxana mütəxəssisləridir. Kitabxanada aparılan işlərin keyfiyyəti əhəmiyyətli dərəcədə kadrların hazırlanmasından və onların ixtisaslarının yüksəldilməsindən asılıdır. Yüksək ixtisaslı kitabxanaçı kadrlar mütərəqqi iş metodlarını tezliklə mənimsəyir, öz işinə tətbiq edir, əməyin keyfiyyətli olmasını təmin edirlər. Buna görə də

əməyin elmi kompleksində kadrlarla aparılan işin yaxşılaşdırılması əhəmiyyətli yer tutur (5.s.181).

Monitorinqin nəticələrinə əsasən, Bakı şəhərinin bütün rayonları üzrə ümumtəhsil məktəb kitabxana mütəxəssislərinin sayı 537 nəfər olmuşdur. Kitabxana mütəxəssislərinin yalnız 108 nəfəri ali-ixtisas təhsilli, 114 nəfəri ali qeyri-ixtisas təhsilli, 175 nəfəri orta ixtisas təhsilli, 175 nəfəri orta qeyri-ixtisas təhsilli, 73 nəfəri isə ümumi orta təhsilli olmuşdur. Bakının ayrı-ayrı rayonlarının ümumtəhsil məktəb kitabxanalarının qarşılıqlı müqayisəsi zamanı məlum olur ki, ixtisaslı kadrlarla təminat səviyyəsinə görə Yasamal (5 nəfər), Səbail (4 nəfər), Qaradağ (5 nəfər) rayonlarının məktəblərində ali-ixtisas təhsilli mütəxəssislərlə təminat səviyyəsi qənaətbəxş deyil. Xətai rayonun məktəb kitabxanaları ixtisaslı kadrlarla təminat səviyyəsinə görə birinci yerdə olmuşdur (19 nəfər). Sonrakı yerləri Sabunçu (15 nəfər) və Suraxanı (13 nəfər) rayonları tutur. Nəsimi, Nərimanov, Nizami rayonlarının məktəb kitabxanalarında cəmi 10 nəfər ali təhsilli mütəxəssis xidmət göstərmişdir.

Orta-ixtisas təhsilli mütəxəssislərlə təminat səviyyəsinə görə Binəqədi rayonunun məktəb kitabxanaları ilk yerdədir (28 nəfər). Sonrakı yerləri Sabunçu rayonu (27 nəfər), Xəzər rayonu (20 nəfər), Xətai rayonu (18 nəfər), Suraxanı rayonu (17 nəfər), Nizami rayonu (16 nəfər) tutur. Bakı şəhəri üzrə məktəb kitabxanaçılarının böyük qismi orta-qeyri ixtisas təhsillidir. Ümumi orta təhsilli kitabxanaçılar mərkəzi rayonlarda (Yasamal, Səbail, Nəsimi) daxil olmaqla Bakının bütün məktəb kitabxanalarında var.

Ümumilikdə, respublikada təhsilin, təlim-tərbiyə işinin yenidən qurulması və inkişaf etdirilməsinə yaxından köməklik göstərilməsi üçün Təhsil Nazirliyi sisteminə daxil olan ümumtəhsil məktəb kitabxanalarının fəaliyyəti haqqında geniş məlumatların öyrənilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. REPK bu işə hər zaman diqqət yetirmişdir. REPK öz daxili imkanları hesabına Təhsil Nazirliyi sistemində ilk dəfə 2003-cü ildə Elektron Məlumat Bazası (Verilənlər Bazası) yaratmışdır. Yeni informasiya texnologiyalarının inkişafı ilə əlaqədar olaraq REPK Elektron Məlumat Bazası üzərində daima təkmilləşdirmə işləri aparır. REPK-nın hazırladığı Məlumat bazası (Verilənlər Bazası) əsasında respublikada təhsil sistemi kitabxanalarının fəaliyyəti, fondunun miqdarı, maddi-texniki vəziyyəti və s. haqqında qısa zaman ərzində ətraflı məlumat almaq mümkündür.

Məlumat bazasına daxil olan hesabatlarla əsasən, məlum olur ki, məktəb kitabxanalarının 90 faizinin maddi-texniki bazası müasir tələblərə cavab vermir. Yeni tipli məktəb kitabxanaları istisna olmaqla, əksər kitabxanalarda oxuculara xidmət səviyyəsi zəifdir. Kitabxanaların böyük əksəriyyəti texniki avadanlıqlarla (kompüter, printer, sürətçıxarma, skayner, CD disk və s.) təmin olunmamışdır.

Məktəb kitabxanalarında oxucuların internetdən istifadə imkanları olduqca məhduddur. Məsələn, Bakının Binəqədi rayonundakı 31 məktəbdən yalnız 6-da kitabxananın internetə çıxış imkanı var. Nəsimi rayonunun 25 məktəbindən

6-da, Xətai rayonunda 28 məktəbdən 4-də, Sabunçu rayonunda 44 məktəbdən 14-də, Yasamal rayonunda yerləşən 20 məktəbdən 5-də kitabxananın internetdən istifadə imkanı vardır. (6)

Kitabxana xidməti işinin yaxşılaşdırılmasının əsas göstəricilərindən biri də kitabxana fondunun tələbatı uyğun təşkili və komplektləşdirilməsi məsələsidir. Məktəb kitabxanalarının komplektləşdirilməsində fondun miqdar artımı deyil, eyni zamanda onun tərkib zənginliyi də mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Xüsusilə məktəb kitabxanalarının bütün bilik sahələrinə dair zəngin tədris ədəbiyyatı ilə komplektləşdirilməsi, oxucuların yaş qruplarının və müəllimlərin şəxsi təhsil tələblərinin nəzərə alınması xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Burada fondun bədii ədəbiyyat, elmi-metodik ədəbiyyat, uşaq ədəbiyyatı, tərbiyəvi-pedaqoji ədəbiyyat və digər resurslarla komplektləşdirilməsi vacib məsələdir. Çünki ümumtəhsil məktəblərinin kitabxanalarının fondlarının komplektləşdirilməsi yeni nəslin dünyagörüşünün formalaşmasında, tədris işinin səmərəli təşkilində mühüm əhəmiyyət kəsb edir. (6)

Məktəb kitabxanalarının, oxucuların yaş qrupları nəzərə alınmaqla bütün bilik sahələrinə dair zəngin tədris ədəbiyyatı ilə təmin edilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Məktəb kitabxanaları yeni nəslin dünyagörüşünün formalaşmasında, tədris işinin səmərəli təşkilində mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyindən fondun bədii ədəbiyyat, elmi-metodik ədəbiyyat, uşaq ədəbiyyatı, tərbiyəvi-pedaqoji ədəbiyyat və digər resurslarla komplektləşdirilməsi vacib məsələdir.

REPK 2014-2015-ci illərdə Bakı şəhərinin məktəb kitabxanaları arasında statistik hesablamalar aparmışdır. Bu hesablamaların nəticələrinə görə, Bakı şəhərində yerləşən ümumtəhsil məktəblərinin kitabxana fondlarının ümumi həcmi 8205130 nüsxə təşkil edir. Bu fondun 1186186 nüsxəsi əsas fondur.

Aydın olur ki, Bakı şəhərinin ümumtəhsil məktəblərinin sayı 286-dır. Rayonlar üzrə ümumtəhsil məktəblərinin bölgüsü aşağıdakı kimidir:

1. Binəqədi rayonu -31;
2. Xəzər rayonu -27;
3. Qaradağ rayonu -23;
4. Nərimanov rayonu -20;
5. Nəsimi rayonu -25;
6. Nizami rayonu -21;
7. Sabunçu rayonu -44;
8. Səbail rayonu -14;
9. Suraxanı rayonu -27;
10. Yasamal rayonu -20;
11. Xətai rayonu -28;
12. Pirallahı rayonu -6;

Kitabxana mütəxəssislərinin təhsil səviyyələrinə görə bölgüsü belədir:

1. Ali ixtisaslılar -16%;
2. Orta ixtisaslılar -19 %;

3. Ali qeyri-ixtisaslılar -23%;
4. Orta qeyri-ixtisaslılar -41%; (6)

REPK tərəfindən 2008-ci ildə Bakı şəhərinin məktəblərində aparılmış monitorinqin nəticələri ilə 2014-2015-ci illərdəki statistik hesablamaları qarşılıqlı şəkildə müqayisə etsək aydın olar ki, kitabxana mütəxəssislərinin təhsil səviyyəsinə görə bölgüsünə əsasən yenə də ilk yeri orta qeyri-ixtisaslı kadrlar tutur (41%). Ali ixtisas təhsilli kitabxana mütəxəssisləri respublikanın bütün region kitabxanalarında olduğu kimi Bakı şəhərinin məktəb kitabxanalarında da azlıq təşkil edir.

Qeyd etmək lazımdır ki, REPK tərəfindən 2008-ci ildə aparılmış monitorinqin nəticələri ilə 2014-2015-ci illərdəki statistik nəticələri qarşılıqlı şəkildə müqayisə edən zaman məlum olur ki, son illərdə Bakının rayonlarında məktəblərin sayı nəzərəcarpacaq dərəcədə artmışdır. Bu isə həm də həmin məktəblərdə təşkil olunmuş yeni məktəb kitabxanaları deməkdir.

Hər bir məktəb kitabxanasında müəllim və şagirdlərin informasiya təminatının keyfiyyətli şəkildə ödənilməsi kitabxana fondunun zənginliyindən də birbaşa asılıdır. Belə ki, inkişaf etmiş informasiya cəmiyyətinin tələblərinə uyğun olaraq məktəb kitabxanalarının fondunda elmi-populyar dövrü nəşrlər, məlumat bibliografıya aparatı (kataloq, kitab fondu əsasında mövzu kartotekası və başqa informasiya daşıyıcıları, tövsiyə siyahıları və s.) olmaqla, tədrislə yanaşı, mədəniyyətə dair informasiyanın formalaşması da təmin edilməlidir.

Məktəb kitabxanalarının əsas fondları komplektləşdirilərkən ilk növbədə bədii ədəbiyyata və müxtəlif fənlər üzrə test kitabçalarına üstünlük verilir. Üçüncü kateqoriyada isə ensiklopediyalar və sorğu kitabları durur. Son dövrlərdə məktəb kitabxanalarından kiril qrafikalı ədəbiyyatlar çıxarılmış və latın qrafikalı nəşrlərlə əvəz olunmuşdur. Dövlət başçısının "Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında" 2004-cü il 12 yanvar tarixli və "2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında" 2004-cü il 27 dekabr tarixli sərəncamlarına uyğun olaraq Azərbaycan və dünya ədəbiyyatı, eləcə də lüğət və ensiklopediyalar silsiləsindən ümumi tirajı 9 milyondan artıq kitab nəşr edilərək kitabxanalara, xüsusilə məktəb kitabxanalarına təmənnasız olaraq göndərilmişdir.

Məktəb kitabxanalarında müxtəlif yaş qruplarına aid olan şagirdlərin yaş xüsusiyyətləri və psixologiyasına aid ədəbiyyat kitabxana fondlarında azlıq təşkil edir. Xüsusilə də ibtidai sinif şagirdlərinin tələbatına uyğun uşaq ədəbiyyatına dair kiçik həcmli nəşrlərin sayı fondlarda məhdud saydadır. Buna görə də şagirdlərin fondan istifadəsi göstəriciləri çox aşağı səviyyədədir. Məsələn, Binəqədi rayonundakı 31 məktəbdə 43339 nəfər şagird təhsil alır, 19400 nəfər şagird kitabxanalarından istifadə edir. Nərimanov rayonunda 20 məktəbdə təhsil alan 21558 şagirddən 11522 nəfəri kitabxananın istifadəçisidir. Bu vəziyyət Bakı şəhərinin digər rayonları üçün də xarakterik haldır.

Məlum olur ki, Bakı məktəblərində 2015-ci ildə cəmi 319664 nəfər şagird təhsil almışdır. Onların 150687 nəfəri, yəni yarıdan çoxu kitabxana oxucuları olmuşdur. Bakı şəhərinin müxtəlif rayonları üzrə məktəb kitabxanalarının xidmətindən istifadə edən oxucuların sayı 1-17%-i intervalında dəyişir. Belə ki, nəticələrə əsasən demək olar ki, Suraxanı rayonunda məktəblilərin yalnız 1%-i, Pirallahı rayonunda isə 1,1%-i kitabxana xidmətindən istifadə edən şagirdlərdir. Yasamal, Səbail, Nərimanov kimi mərkəzi rayon məktəblərində oxucuların sayı 6-8% aralığında dəyişir. Bu sahədə ən yüksək nəticə Sabunçu və Binəqədi rayon məktəblilərinin payına düşür. Bu göstərici həm də bu rayonların məktəblilərinin sayı ilə mütənasibdir. Yəni məktəblilərin yarısından çoxu kitabxana oxucularıdır.

Məktəb kitabxanalarında bir çox çatışmazlıqlar da var. Belə ki, kitabxanaların fondlarında təlim-tədris prosesində şagirdlərin informasiya tələbatını ödəmək üçün rəqəmsal informasiya resursları yox dərəcəsindədir. Bu isə kitabxana xidmətinin keyfiyyətinə mənfi təsir edən ünsürlərdən biridir.

Məlum olur ki, məktəb kitabxanalarının fondlarının 30-40%-i oxucular tərəfindən istifadə olunmur. Bu çatışmazlıqları aradan qaldırmaq üçün kitabxana fondlarının elektron-informasiya daşıyıcılarına köçürülməsi müasir informasiya cəmiyyətinin əsas tələbidir.

Hazırda ölkəmizdə böyük təhsil islahatları aparılır. Təhsil sisteminin bütün işçiləri kimi kitabxanaçılar da bu islahatın aparılmasında yaxından iştirak edir, şagirdlərin və tələbələrin dərsliklərlə, dərs vəsaitləri ilə, digər sinifdənkənar oxu materialları ilə təmin edilməsi işini həyata keçirirlər (4.s.133).

Nəticə.

Respublikamızda aparılan təhsil islahatları ümumtəhsil məktəb kitabxana fondlarının yenidən təşkil edilməsini və kitabxanaların imkanlarından geniş oxucu auditoriyasının - müəllimlərin, şagirdlərin kitabxanalara cəlb edilməsini tələb edir. Hazırda məktəb kitabxanalarında görüləcək işlər sırasında aşağıda göstərilən vəzifələrin həyata keçirilməsi vacibdir:

1. Məktəb kitabxanalarının fondlarının zənginləşdirməsi, Azərbaycan dilində və digər dillərdə ədəbiyyatın toplanmasının təmin edilməsi;
2. Kitabxanaların kompüterlərlə təhciz edilərək onların internetə qoşulması, elektron kitabxana idarəetmə - ALİSA (Automated Library Information System of Azerbaijan) proqram təminatının quraşdırılması və tətbiq edilməsi;
3. Kitabxanalarda oxu zallarının təşkil edilməsi;
4. Kitabxana fondlarından ideoloji cəhətdən köhnəlmiş və yararsız vəziyyətdə olan kitabların çıxarılması;
5. Kitabxanalarda görkəmli yazıçı və şairlərin yubileyləri, yaradıcılıqları ilə bağlı tədbirlərin keçirilməsi; diskusiyalar, konfranslar, dəyirmi masalar, viktorinalar, müsabiqələrin təşkil edilməsi və s.

Ədəbiyyat

1. «Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı»// Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya: elmi-nəzəri, metodiki və təcrübi jurnal.-2008.№ 2.-s.6-29
2. «Kitabxana işi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu.// Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya.1999.- №1.-S.3-16.
3. «Kitabxanaların fəaliyyəti haqqında» statistik müayinənin nəticələri barədə. Statistik bülleten. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi.-Bakı.-2009.-88s.
4. Xələfov A.A. Kitabxanaşünaslığa giriş: Dərslik (3 hissədə).-H.2.-B.,2010.- 432s.
5. İsmayılov X.İ. Kitabxana işinin təşkili və idarə olunması: Dərslik.-Bakı: Nurlar, 2009. -392 s.
6. www.repk.azupload/REPK
7. www.anl.az/down/Azf.